

uitnodiging

Symposium

Kennisnetwerk Lokaal 13

Vrijdag 24 juni 2016

Inloop vanaf 09:30 uur – aanvang 10:00 tot 16:00 uur (incl. lunch)

Locatie: Raadzaal gemeente Aa en Hunze
Spiekersteeg 1, 9461 BH Gieten

"Lobbycratie: bestuur tegen de burger?"

Op 22 april 2016 vond in de Groninger raadszaal het druk bezochte symposium "*Lobbycratie: via doordrukmacht en regeldruk naar een uitgehohde lokale autonomie?*" plaats. Op het symposium varieerden de onderwerpen van windenergiebeleid tot vluchtelingenbeleid, allen met een duidelijke verbinding met de principes van lokale autonomie en doordrukmacht. Zowel bij het kiezen van windparklocaties als het kiezen van AZC-locaties zijn dezelfde spanningen en obstakels voor de lokale democratie te erkennen, aldus de verschillende sprekers.

Zo stelde hoogleraar Rob van Gestel, dat het gebrek aan draagvlak geen teken van vreemdelingenhaat is. Verzet vanuit de bevolking kan ook uiting zijn van een verkeerd opgezet proces, een gebrek aan behoorlijk bestuur en het ontbreken van een vertrouwenwekkende attitude bij de bestuurders. Lokale autonomie bestaat enkel als het orgaan waarop burgers invloed willen uitoefenen zelf ook bevoegd is, aldus Pepijn van Houwelingen, als beleidsonderzoeker betrokken bij diverse onderzoeken naar de lokale democratie. Er zit een spanning tussen lokale autonomie en zaken als herindeling die in feite verholde centralisatie zijn. Kleine en zelfstandige lokale bestuursseenheden zijn essentieel voor de effectieve lokale democratie van de toekomst. Het huidige beleid van de rijksoverheid is op de lange termijn onhoudbaar. De overheid, als alwetend orgaan dat beslist, kan zich niet langer handhaven. "*De rijksoverheid in Den Haag is een gevaar aan het worden voor de democratie en de rechtstaat*", aldus Albert Koers, emeritus professor Volkenrecht aan de Universiteit van Utrecht.

Dit betekent dat de lokale autonomie en lokale democratie een steeds grotere rol krijgt in politiek-economisch opzicht. Hierin is dan ook een duidelijke verschuiving te zien, niet alleen in de decentralisatie van bevoegdheden, maar ook zijn er tweemaal zo veel burgerinitiatieven op lokaal niveau. Het is tijd voor een duidelijke erkenning van de lokale autonomie, op zowel het wettelijk vlak en zeker ook op inhoudelijk niveau. Dit is een onomkeerbaar proces stelde professor Frans Stokman. Mede door de digitale revolutie wordt de lokale zeggenschap versterkt

Op vrijdag 24 juni 2016 organiseert Lokaal 13 in de Raadzaal van de gemeente Aa en Hunze het symposium "*Lobbycratie: bestuur tegen de burger?*". Dit symposium zal de uitholling van de lokale autonomie verder uitdiepen aan de hand van eveneens andere dossiers zoals gaswinning en bodembeweging in Groningen, de Omgevingswet en het rijksbeleid om windenergieparken lokaal door te drukken.

Ochtendprogramma: gaswinning en bodembeweging

De aardbevingenproblematiek in de provincie Groningen verschilt qua aard – en ernst – aanzienlijk van de moeilijkheden rond windparken. Bij de aardbevingenproblematiek draait het om de omvang van de toegestane gaswinning zoals deze wordt bepaald door eisen van zorgvuldigheid, belangenafweging en motivering en de verdragsrechtelijke invulling daarvan. Voorts staan (repressieve) schadevergoeding en (preventieve) versterkingsmaatregelen voorop. Het gaat om specifieke juridische verplichtingen, waaraan langs de weg van governance getracht wordt te voldoen. Langs diezelfde weg wordt voorts gepoogd te komen tot een perspectiefrijke gebiedsontwikkeling. Bij de vestiging van een windpark gaat het primair om governance in de zin van politieke wilsvorming en -realisatie. Het omgevingsrecht geeft weliswaar randvoorwaarden, maar verder speelt het recht een ondergeschikte rol. Wel brengen algemene grondslagen van dit recht mee dat de overheid die tot vestiging van een windpark besluit nadeelcompensatie moet bieden en dat de initiatiefnemers met een schadeclaim kunnen worden geconfronteerd. Intussen hebben de aardbevingen en de windparken één opmerkelijk aspect gemeen: steeds is sprake van governance waarbij de individuele burger niet de aandacht krijgt die hij verdient.

Over dit dossier spreken in het ochtenddeel:

- prof. Manuel Sintubin van de Katholieke Universiteit in Leuven.
- dhr. Folkert Bouter, werkzaam als adviseur voor het lokaal bestuur
- prof. Herman Broring van de Rijksuniversiteit Groningen

Middagprogramma: Ruimtelijke ordening, bodembeweging en windenergie in relatie tot de lokale autonomie

Het Rijk delegeert al jaren taken naar provincies en vooral gemeenten. Rijk en VNG komen regelmatig met voorstellen om nog meer taken over te nemen, en stuurt aan op gemeentelijke schaalvergroting. Is er in Nederland sprake van een policy paradox bij verschillende dossiers zoals ruimtelijke ordening en energiebeleid waarbij eigenlijk vergaande centralisatie is te constateren? Naarmate meer taken worden gedecentraliseerd bemoeit de rijksoverheid zich meer met wat gemeenten doen. En doordat decentralisatie gepaard gaat met gemeentelijke schaalvergroting is tegelijkertijd ook sprake van fysieke centralisatie: gemeentelijke taken worden door steeds grotere organisaties uitgevoerd. Het wordt tijd de werkelijke centralisatie eens kritisch tegen het licht te houden.

In vele landen zoals als Zweden en Duitsland wordt het gestopt met de plaatsing van windmolens. Hierin ligt de erkenning dat de lasten van windenergie te hoog zijn. In het geval Veenkoloniën zijn de baten zeer ongelijk verdeeld. Ook de invloed is scheef verdeeld, wat nog versterkt wordt door het gebruik van de Rijkscoördinatie-regeling, die lokale en regionale overheden grotendeels buitenspel zet. Het inzetten van die regeling is mogelijk gemaakt doordat de initiatiefnemers op slimme wijze individuele plannen aan elkaar gekoppeld hebben tot een groot project. Door overheid en initiatiefnemers wordt het 'nationale belang' benadrukt, maar omdat de baten bij private investeerders terechtkomen, wordt dit door diverse betrokkenen niet aanvaard. Daar komt bij dat de plaatsing van de molens bepaald is vanuit bestaande grondposities, en niet vanuit een planologisch optimalisatie. Vanuit lokaal bestuur gezien is het lastige van dit soort projecten dat het 'betroffen gebied' per project verschilt, en niet hoeft samen te vallen met de grenzen van gemeenten of provincies.

Hoe kan de lokale democratie haar autonomie benutten om lokaal energiebeleid gestalte te geven? Hoe kan de lokale autonomie daarvoor niet allen aangewend maar ook versterkt worden? Hoe kan de burger weer zeggenschap krijgen?

Over deze dossiers spreken in het middagdeel:

- prof. Tonny Nijmeijer, hoogleraar omgevingsrecht van de Radboud Universiteit Nijmegen
- prof. Dirk Strijker, bijzonder hoogleraar Plattelandsontwikkeling van de Rijksuniversiteit Groningen
- prof. Eric Smaling, Tweede Kamerlid voor de SP
- prof. Albert Koers, emeritus professor Volkenrecht van de Universiteit van Utrecht

Paneldiscussie

We sluiten het symposium af met een paneldiscussie waaraan de inleiders en professor Frans Stokman (hoogleraar sociologie RuG en Initiatiefnemer en bestuurslid Grunneger Power en Stichting Samen Energie Neutraal) deelnemen. Zij zullen de thema's Groninger bodembeweging, energiebeleid, autonomie en lokale democratie met elkaar verbinden.

Aanmelden?

Aanmelden voor het symposium is mogelijk op de website van Kennisnetwerk Lokaal 13: www.lokaal13.nl/aanmelden of via onderstaande QR-code.

Naast de mogelijkheid tot aanmelden vindt u op onze website een routebeschrijving naar de locatie van het symposium, informatie over eerdere symposia en diverse interessante achtergrondartikelen over de actuele thema's van ons kennisnetwerk.

Dit symposium wordt mogelijk gemaakt door de gemeente Aa en Hunze.

